

KSZTAŁCENIE SPECJALNE W SYSTEMIE OŚWIATY

Teresa Serafin

DOBRE PRAKTYKI W OŚWIACIE

3. WYDANIE

KSZTAŁCENIE SPECJALNE W SYSTEMIE OŚWIATY

Teresa Serafin

DOBRE PRAKTYKI W OŚWIACIE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

3. WYDANIE

PIKTOGRAMY

wskazują ważne elementy
książki i ułatwiają
ich odnalezienie

Ważne

Przykłady

Podstawa prawna
Kontekst prawny

Pytania
Zadania

Rozwiązania
Odpowiedzi

Stanowisko stron
Pogląd

Orzecnictwo

Literatura

Historia

Nowe przepisy

Stan prawny na 1 lipca 2021 r.

Wydawca serii
Elżbieta Piotrowska-Albin

Recenzent
Dr hab. Michał Kwiatkowski, prof. APS

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Livia Śpiewak

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-147-3
3. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

„Ani nauczyciel, ani kultura nie tworzą istoty ludzkiej.
Nie zasiewają [...] zdolności do kochania, do ciekawości,
do filozofowania, do używania symboli lub ich tworzenia;
raczej tylko pozwalają, pielęgnują, zachęcają i pomagają żeby to,
co istnieje jako embrion, stało się realne i rzeczywiste...”

A. Maslow, *W stronę psychologii istnienia*,
przekł. I. Wyrzykowska, Warszawa 1986, s. 159

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Wprowadzenie	13
--------------------	----

Część I

Miejsce kształcenia specjalnego w systemie oświaty

Rozdział 1

Ogólne ramy wprowadzonych w 2017 r. zmian w oświacie	35
--	----

1.1. Zadania oświatowe jednostek samorządu terytorialnego	55
---	----

1.2. Kierownicza rola i główne zadania dyrektora szkoły/placówki	72
---	----

1.3. Statut jako konceptualizacja zadań szkoły i placówki	98
---	----

Rozdział 2

Prawne i teoretyczne zasady organizacji kształcenia specjalnego	111
---	-----

2.1. Organizacja kształcenia specjalnego w przedszkolach, szkołach i placówkach publicznych i niepublicznych	156
---	-----

2.1.1. Organizacja wychowania przedszkolnego	175
--	-----

2.1.2. Kształcenie w szkole podstawowej	182
---	-----

2.1.3. Kształcenie w szkole ponadpodstawowej	195
--	-----

2.2. Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	207
--	-----

2.3. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	214
--	-----

2.4. Wybrane zadania nadzoru pedagogicznego	229
---	-----

Rozdział 3

Kształcenie specjalne w liczbach	233
--	-----

Rozdział 4	
Finansowanie kształcenia specjalnego	253
Podsumowanie	271

Część 2

Przyszłość zaczyna się dziś

Rozdział 1	
Wybrane zagadnienia dotyczące zmian w podejściu do kształcenia osób z niepełnosprawnością	279
1.1. Tło zmian	279
1.2. Aspekty kształcenia specjalnego w PRL	282
1.3. Zmiany ustrojowe zmieniają optykę podejścia do kształcenia specjalnego	287
 Rozdział 2	
Reforma „Dobra Zmiana” w oświacie	330
 Aneks	339
 Bibliografia	361
 Spis schematów, tabel i wykresów	377

WPROWADZENIE

Różnego rodzaju uszkodzenia ciała, wady wrodzone sensoryczne i intelektualne oraz niepełnosprawności wielorakie (na przykład w wyniku przedwczesnego porodu, niskiej wagi urodzeniowej, wypadku lub innego zdarzenia losowego) pojawiające się na każdym etapie życia człowieka w przeszłości były różnie postrzegane. Społeczeństwa koncentrowały się na ograniczeniach oraz odmienności osób z niepełnosprawnością i akcentując ich bezradność, chroniły przed trudnościami poprzez izolowanie ich w specjalnych instytucjach lub zakładach i podejmowanie działań opiekuńczych (charytatywnych). O przekonaniach społecznych obowiązujących w kulturach starożytnych i wczesnych wiekach nowożytnych i o sposobie podejścia do osób z niepełnosprawnością informują traktaty filozoficzne, malarstwo i rzeźba. Przedstawiciele innych nauk bardzo długo nie byli zainteresowani tą problematyką.

Punktami zwrotnymi w rozwoju ludzkości były, między innymi, rewolucja przemysłowa, wynalezienie promieni X¹, odkrycie fal elektromagnetycznych², a następnie wynalezienie radia, telewizji, telefonów komórkowych, komputerów oraz rozwój nowych technologii komunikacyjnych. W XIX wieku podejmowano również badania psychologiczne, a ich wyniki wywarły znaczący wpływ na psychologiczną koncepcję człowieka i między innymi spowodowały wyodrębnienie w XX wieku

¹ Wilhelm Röntgen opublikował wyniki badań w 1895 r.; https://pl.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_Röntgen (dostęp: 24.05.2021 r.).

² Fale elektromagnetyczne odkrył Heinrich Hertz w 1886 r.; https://pl.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Hertz (dostęp: 24.05.2021 r.).

nauki o dziecku i jego prawach, nazwanej pedologią³, oraz uznanie psychologii rozwojowej za podstawę działalności pedagogicznej.

Próby kompleksowego rozwiązania, jak również zdefiniowania problemów osób z niepełnosprawnością (społecznych i edukacyjnych) zostały podjęte dopiero po drugiej wojnie światowej. Jednak ze względu na to, że niepełnosprawność występuje w każdym wieku, z różnych przyczyn i może objąć różne zakresy funkcjonowania człowieka, przez całe lata nikt nie podjął się jednoznacznego zdefiniowania tego określenia.

Funkcjonujący w teorii i praktyce termin „osoba niepełnosprawna” i/lub „osoba z niepełnosprawnością” odnosi się do osób różniących się od innych tym, że na przykład otrzymały:

- a) dokument o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego) – uprawniający do przyznania im ulg i uprawnień określonych w przepisach o pomocy społecznej, wydany przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, działający na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych⁴ (dokument taki decyduje o zaliczeniu ich do grupy osób „niepełnosprawnych prawnie”⁵) albo
- b) orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego czy orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej – uprawniający uczniów między innymi do specjalnej organizacji procesu kształcenia, dostosowania tempa nauki i usprawniania funkcjonowania we wszystkich typach i rodzajach przedszkoli, szkół i placówek.

³ Termin „pedologia” pochodzi z języka greckiego i oznacza zainteresowanie problematyką obejmującą rozwój psychiczny i fizyczny dziecka; <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/pedagogia;3955413.html> (dostęp: 24.05.2021 r.).

⁴ Ustawa z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573).

⁵ Termin „niepełnosprawność prawna” jest używany dla określenia osób, które mają orzeczenie wydane na podstawie przepisów upoważniających określone gremium do zakwalifikowania danej osoby do grupy osób niepełnosprawnych.

Pierwszą definicję opracowała Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dopiero w 1980 r.⁶ W definicji tej podjęto trzy aspekty, które należy brać pod uwagę, diagnozując niepełnosprawność:

- pierwszy z nich nazwano niesprawnością, za którą uznano każdą utratę sprawności lub wady anatomiczne w budowie ciała albo nieprawidłowe funkcjonowanie człowieka pod względem psychologicznym, psychofizycznym;
- drugi aspekt nazwano niepełnosprawnością, za którą uznano każde ograniczenie bądź niemożność prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;
- trzeci aspekt nazwano ograniczeniem w pełnieniu ról społecznych spowodowanym ułomnością wynikającą zarówno z niesprawności, jak i z niepełnosprawności, ograniczającą lub uniemożliwiającą pełną, zgodną ze społecznymi oczekiwaniami i odpowiadającą wiekowi oraz płci danej osoby realizację roli społecznej.

Każde z tych określeń wskazuje na konieczność zapewniania opieki i świadczenia usług medycznych.

Kolejna definicja WHO stanowi usystematyzowany i pogrupowany katalog pozwalający na porozumiewanie się w kwestiach zdrowia i opieki zdrowotnej na całym świecie. W Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (*International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF*) przedstawiono szeroki zakres składników stanów zdrowia oraz funkcjonowania człowieka

⁶ Światowa Organizacja Zdrowia (World Health Organization, WHO) po raz pierwszy opublikowała Międzynarodową Klasyfikację Upośledzenia, Niepełnosprawności i Inwalidztwa (*International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps, ICIDH*) w 1980 r., w której opisane były przede wszystkim skutki choroby lub niepełnosprawności koncentrujące się na efektach tych stanów. Obecna wersja nosi tytuł: Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (*International Classification of Functioning, Disability and Health, ICF*) została zatwierdzona 22.05.2001 r. do użytku międzynarodowego przez 55. Zgromadzenie WHO (rezolucja WHA54.21). Stany chorobowe (choroby, zaburzenia, urazy itp.) są sklasyfikowane głównie w klasyfikacji ICD-10. Organizacja Narodów Zjednoczonych włączyła ICF do *Standardowych zasad wyrównywania szans osób niepełnosprawnych*, co oznacza, że ICF jest odpowiednim narzędziem także do wdrażania międzynarodowych zaleceń w dziedzinie praw człowieka oraz przepisów prawnych poszczególnych krajów.

składających się na określenie niepełnosprawności oraz opisano schemat kodowania objawów mogących mieć wpływ na zdrowie, również w kontekście czynników środowiskowych i osobowych.

Zgodnie z ICF osobą z niepełnosprawnością jest człowiek, który na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego. Z tej klasyfikacji, między innymi, wynika lista czynników środowiskowych opisujących warunki życia poszczególnych osób jako „składniki zdrowia”, które obejmują między innymi upośledzenie funkcjonowania, niemożliwość nawiązywania relacji i limitowanie udziału w życiu społecznym. W ostatnim dziesięcioleciu XX wieku ogólna definicja niepełnosprawności została skonstruowana w oparciu o dwa zasadnicze modele:

- 1) model medyczny i
- 2) model społeczny⁷.

Istotą modelu medycznego było założenie, że niezależnie od przyczyny i miejsca uszkodzenia narządów i układów ciała (w budowie, wyglądzie) danej osoby jej problemy w funkcjonowaniu osobistym i społecznym są konsekwencją choroby, zatem są jej osobistym problemem⁸. Tak pojmowana niepełnosprawność kierowała uwagę na wyleczenie choroby oraz udzielanie ewentualnej pomocy przez specjalistyczny personel medyczny i dostosowanie zachowania danej osoby do oczekiwań/wymagań społecznych.

Wypada jednak zauważyć, że – ponieważ współczesna medycyna dzięki takiemu podejściu do niepełnosprawności przyczyniła się do wydłużenia życia tych osób i umożliwiła im partycypację w życiu

⁷ Na podstawie wydanej w Madrycie 8.07.1997 r. przez szefów państw i rządów Deklaracji madryckiej o euroatlantyckim bezpieczeństwie i współpracy, „Biuletyn Informacyjny Biblioteki Sejmowej” 1997/4.

⁸ Termin „funkcjonowanie” obejmuje wszystkie funkcje ciała ludzkiego, aktywności i uczestniczenie człowieka we wszystkich dziedzinach życia i różnych sytuacjach społecznych.

społecznym – model medyczny niepełnosprawności nie może być w stu procentach uznany za krzywdzący. Wszak jeżeli w celu usprawnienia kondycji fizycznej i poprawy funkcjonowania osoby, której niepełnosprawność wywołana została przez wadę, uraz, chorobę lub inny stan powodujący uszkodzenie, nie zostanie udzielona pomoc medyczna, to może jej grozić izolacja społeczna i/lub dyskryminacja lub traktowanie jako osoby o niepełnej wartości. Skoro osoby sprawne uczestniczą w leczeniu i rehabilitacji prowadzonej zarówno przez służby medyczne, jak i psychologiczno-pedagogiczne oraz socjalno-społeczne, zatem osoby z niepełnosprawnością mają równe prawa do korzystania z leczenia i rehabilitacji medycznej i społecznej.

Społeczny model niepełnosprawności podkreśla, że niepełnosprawność nie jest cechą charakteryzującą daną osobę, ale jest zbiorem trudności wynikających z różnych, niezależnych od niej przyczyn, z których część jest wytworem środowiska, w którym żyje. Ważne jest zatem zauważenie, że przyczyną (nie)możliwości satysfakcjonującego, typowego dla danego wieku i norm kulturowych funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością, nawiązywania interakcji i pełnienia przez nią adekwatnej do możliwości roli społecznej mogą być również – wynikające z tradycji – przekonania i uprzedzenia powodujące mnożenie barier (np. architektonicznych, mentalnych czy transportowych).

W tym modelu optyka patrzenia na osoby z niepełnosprawnością wymaga połączenia działań: a) wyrównujących szanse oraz uznających podmiotowość, godność i równe prawa do edukacji i integracji społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością, b) rehabilitacyjno-leczniczych usprawniających funkcjonowanie biopsychofizyczne, c) podnoszących świadomość społeczną na temat prawa tych osób do uczestniczenia we wszystkich dziedzinach życia wynikających z obowiązujących przepisów krajowych i międzynarodowych. Konsekwencją przyjęcia takiego modelu jest (powinno być) tworzenie warunków dostępności, likwidowanie wszelkich barier i wspieranie dzieci i osób z niepełnosprawnością w uzyskaniu wykształcenia, znalezieniu zatrudnienia i samodzielnego, niezależnego, także ekonomicznie, funkcjonowania w życiu dorosłym.

Część I

**MIEJSCE KSZTAŁCENIA
SPECJALNEGO
W SYSTEMIE OŚWIATY**

Rozdział 1

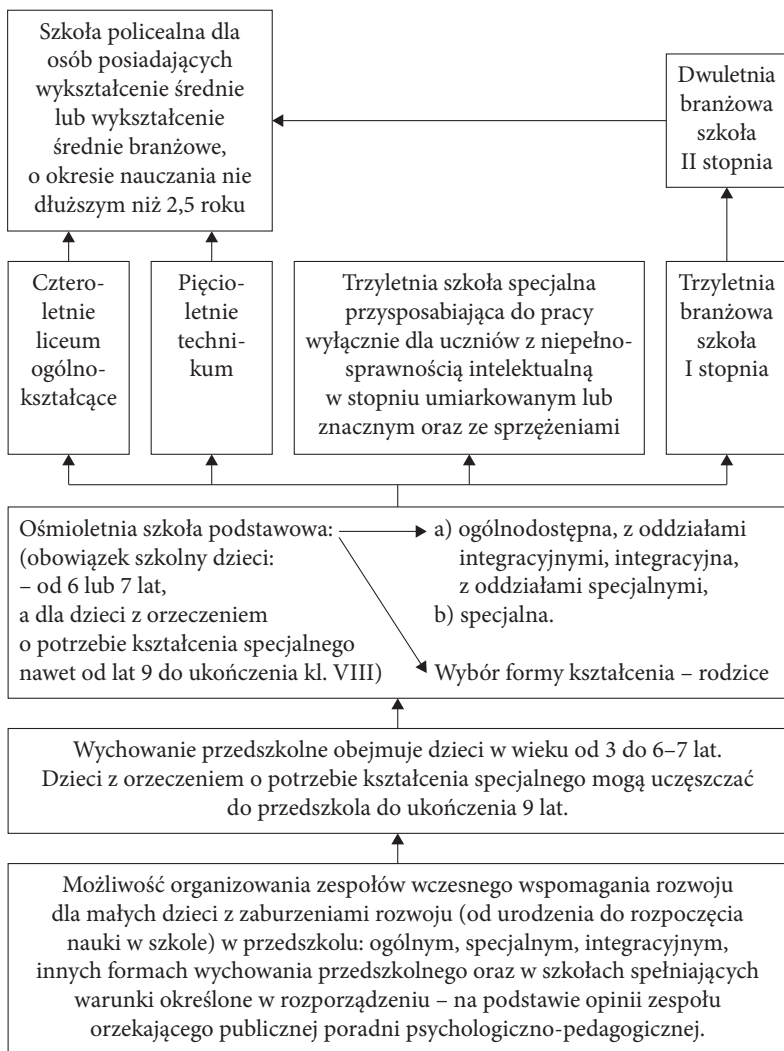
OGÓLNE RAMY WPROWADZONYCH W 2017 R. ZMIAN W OŚWIACIE

Od 1.09.2017 r. uczniowie klas pierwszych, czwartych i siódmych szkoły podstawowej oraz dzieci uczestniczące w wychowaniu przedszkolnym, uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym realizujący obowiązek szkolny w szkole podstawowej oraz w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy, jak również uczniowie branżowej szkoły I stopnia realizowali naukę na podstawie nowej podstawy programowej. Uczniowie, którym zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej wydał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, realizowali – tak jak do tej pory – podstawę programową kształcenia ogólnego dla odpowiedniego typu szkoły, z tym że program nauczania opracowany przez nauczycieli powinien być dostosowany do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.

Zasadnicza zmiana wprowadzona od 1.09.2017 r. w systemie oświaty polegała na zmianie struktury typów szkół publicznych i niepublicznych, wygaszaniu gimnazjów oraz przywróceniu ośmioletniej szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych, wśród których są: a) czteroletnie liceum ogólnokształcące, b) pięcioletnie technikum, c) trzyletnia branżowa szkoła I stopnia, d) dwuletnia branżowa szkoła II stopnia, e) szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku (art. 18 i 19 pr. ośw.).

Graficzny obraz tej struktury przedstawia schemat 1.

Schemat 1. Struktura obecnego systemu oświaty; ścieżki edukacyjne dzieci/uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnością

Źródło: art. 18, 31, 35, 36 i 127 ust. 5 pr. ośw.¹

¹ Taka struktura obowiązuje również publiczne i niepubliczne przedszkola i szkoły oraz ich zespoły prowadzone przez osoby prawne lub fizyczne.

Działania związane z wprowadzeniem nowej podstawy programowej do zmienionej struktury szkół polegały między innymi na nowelizowaniu obowiązujących bądź stanowieniu przez Ministra Edukacji Narodowej nowych rozporządzeń określających:

- a) szczegółową organizację publicznych szkół² (w miejsce obowiązującego dotychczas rozporządzenia w sprawie statutów szkół i placówek³),
- b) ramowe plany nauczania dla publicznych szkół⁴,
- c) przeprowadzanie postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego na lata szkolne 2017/2018–2019/2020⁵,
- d) ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów⁶,
- e) dopuszczanie do użytku szkolnego podręczników⁷,
- f) udzielanie dotacji celowej na wyposażanie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe⁸,

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17.03.2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. poz. 649 ze zm.) i wydane nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 28.02.2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. poz. 502).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21.05.2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.).

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 3.04.2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. poz. 639).

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14.03.2017 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego na lata szkolne 2017/2018–2019/2020 do trzyletniego liceum ogólnokształcącego, czteroletniego technikum i branżowej szkoły I stopnia, dla kandydatów będących absolwentami dotychczasowego gimnazjum (Dz.U. poz. 586).

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22.02.2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. poz. 373).

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 1.03.2017 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. poz. 481), które zostało uchylone przez rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 3.10.2019 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. poz. 2013).

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 16.03.2017 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe (Dz.U. poz. 691); na mocy art. 113 ust. 12 u.f.z.o. rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe jest wydawane co roku.

- g) wysokość wskaźników zwiększających kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów z niepełnosprawnością⁹,
- h) klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego¹⁰ oraz
- i) podstawy programowej kształcenia w zawodach¹¹.

Przepisy określające podstawę programową i klasyfikację kształcenia w zawodach wprowadziły pięć nowych zawodów o charakterze pomocniczym, przeznaczonych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Są to zawody: pracownik pomocniczy ślusarza, pracownik pomocniczy stolarza, pracownik pomocniczy mechanika, pracownik pomocniczy krawca, asystent fryzjera. Intencją wprowadzenia zawodów pomocniczych jest umożliwienie tej grupie uczniów uzyskania realnego zawodu pozwalającego na znalezienie zatrudnienia na rynku pracy, samodzielność finansową i autonomię życia osobistego i społecznego.

W podejściu do edukacji zawodowej stopniowo wprowadzany jest dualny system kształcenia odpowiadający na potrzeby gospodarki, między innymi poprzez opracowywanie przez pracodawców we współpracy ze szkołami, na podstawie nowych podstaw programowych, takich programów nauczania dla zawodów, które są przydatne przedsiębiorstwom z otoczenia gospodarczego szkoły. Pracodawcy powinni doposażać szkoły i centra kształcenia praktycznego w nowoczesną bazę

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 16.03.2017 r. w sprawie wysokości wskaźników zwiększających kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 617), zastąpione rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 20.03.2018 r. w sprawie wysokości wskaźników zwiększających kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 611), a także rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 20.03.2018 r. w sprawie wysokości wskaźników zwiększających kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych w 2018 r. i 2019 r. (Dz.U. poz. 615).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 13.03.2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. poz. 622 ze zm.).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31.03.2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. poz. 860 ze zm.).

technologiczno-dydaktyczną oraz wspierać szkoły poprzez zatrudnienie pracowników przedsiębiorstwa do kształcenia umiejętności i zadań zawodowych uczniów niezbędnych do praktycznego wykonywania w rzeczywistym środowisku pracy.

W roku 2018 na podstawie zmian w ustawie – Prawo oświatowe¹² wprowadzono nowe rozwiązania dotyczące między innymi: a) organizacji kształcenia w branżowej szkole II stopnia oraz szkole policealnej i warunków uruchamiania przez szkołę kształcenia w zawodzie, b) realizacji praktycznej nauki zawodu przez uczniów, c) obowiązku przystępowania do egzaminu zawodowego warunkującego ukończenie szkoły, d) możliwości organizowania przez szkoły form kursowych, e) sprawowania nadzoru przez dyrektora szkoły nad jakością kształcenia zawodowego realizowanego u pracodawców, f) organizowania obowiązkowych szkoleń dla nauczycieli kształcenia zawodowego, g) określenia dla nauczycieli zawodu obowiązkowego 20-godzinnego tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Ogólne cele i zadania kształcenia w zawodach określają podstawy programowe, które zostały dostosowane do zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów, oraz rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego¹³ i zmieniające je rozporządzenie¹⁴. Zreformowana struktura szkół i placówek systemu oświaty z założenia zapewnia (art. 1 pr. ośw.) wszystkim obywatelom/uczniom realizację prawa do kształcenia się, zatem także dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz z niepełnosprawnością poprzez dostosowanie: a) wychowania i opieki do wieku i osiągniętego rozwoju, b) treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych oraz specjalnych form pracy dydaktycznej, c) korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych.

¹² Ustawa z 22.11.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2245 ze zm.).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15.02.2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. poz. 316 ze zm.).

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23.12.2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 82).

W publikacji omówiono sposoby realizacji kształcenia różnych grup uczniów z niepełnosprawnościami oraz możliwe formy spełnienia przez nie obowiązku szkolnego. Autorka odwołuje się do wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej, reformowanych norm prawa i ich praktycznej realizacji.

W książce poruszono m.in. takie zagadnienia, jak:

- zasady organizacji nauczania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego,
- wymagania kwalifikacyjne i zadania kadry pedagogiczno-specjalistycznej, realizującej obowiązkowe i dodatkowe zajęcia z dziećmi i młodzieżą w przedszkolach, szkołach, placówkach publicznych oraz niepublicznych,
- organizacja wczesnego wspomagania rozwoju,
- sposoby finansowania kształcenia specjalnego.

Poradnik ułatwi nauczycielom, dyrektorom szkół i placówek, a także organom prowadzącym te podmioty właściwe rozpoznawanie potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami i dostosowywanie nauczania do ich potencjału psychofizycznego i wymagań edukacyjnych. Rodzicom dzieci potrzebujących kształcenia specjalnego pomoże natomiast zrozumieć proces dydaktyczno-wychowawczo-rehabilitacyjny przeprowadzany w szkole.

Teresa Serafin – doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki; nauczyciel dyplomowany w szkole podstawowej specjalnej i w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym oraz nauczyciel akademicki; długoletni pracownik Ministerstwa Edukacji Narodowej; współpracowała m.in. z Komitetem Ekspertów przy Komisji Zdrowia i Edukacji Unii Europejskiej w Strasburgu, Polskim Komitetem Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci UNICEF, Krajową Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, Rzecznikiem Praw Obywatelskich; autorka wielu publikacji z dziedziny kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

9 788382 461473 W03P01

ISBN 978-83-8246-147-3

9 788382 461473

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 59 ZŁ (W TYM 5% VAT)